

UN

El dia va començar abans que sortís el sol, el 21 de març de 1979, quan el professor Gu va despertar-se i va sentir la seva dona que sanglotava silenciosament sota el cobrellit. Era el Dia de la Igualtat, o tal com se li havia acudit moltes vegades al professor Gu quan sospesava la data, el dia de l'equinocci de primavera, i un pensament li va revenir de nou: la vida de la seva filla acabaria avui mateix, quan no regnés ni la llum del sol ni l'ombra. L'endemà que el sol s'hagués post damunt d'ella i damunt de tothom en aquest racó de món, tot i que potser al principi seria imperceptible als obtusos ulls humans, les aus i els cucs i els arbres i els rius ja percebrien el canvi d'estació en l'aire i es farien responsables de manifestar-lo. Quants quilòmetres de riu s'han de fondre i quants arbres han de florir per conformar l'estació que anomenem *primavera*? Però aquesta denominació, per als rius i les flors deu significar poca cosa avesats a repetir els cicles amb fidelitat i indiferència. La data fixada per a la mort de la seva filla era tan arbitrària com el delictes que el tribunal li havia imputat, acusada de ser una contrarevolucionària sense penediment; només un insensat podria buscar el significat a una data escollida a l'atzar. El professor Gu es va obligar a quedar-se de braços plegats i a esperar que la seva dona s'adonés que estava despert.

Ella continuava plorant. Al cap d'un moment, el professor va aixecar-se del llit i va encendre l'únic llum del dormitori, una vella bombeta de deu vats. D'un extrem de l'habitació a l'altre penjava una corda d'estendre amb la bugada que la seva dona havia estès el vespre anterior, la roba encara estava freda i

humida i la corda de plàstic vermell s'arquejava a causa del pes. El foc de la petita estufa que hi havia en un racó de l'habitació s'havia apagat del tot. El professor Gu va pensar d'afegir-hi carbó, però a continuació se'n va desdir. Cada dia era la seva dona qui s'encarregava de fer reviure el foc. Deixaria l'estufa perquè en tingués cura.

Va despenjar el mocador de l'estenedor, el blanc que duia imprès amb caràcters xinesos vermells l'eslògan que exigia a tots els ciutadans absoluta lleialtat al Partit Comunista, i l'hi va deixar sobre el coixí.

–Tothom acaba morint –va dir.

La senyora Gu va agafar el mocador per eixugar-se les llàgrimes. De seguida les taques humides es van escampar i l'eslògan va agafar un to carmesí.

–Pensa en el dia d'avui com el dia que podem saldar comptes –va dir el professor Gu–. Tots els deutes.

–Quins deutes? Què és el que devíem? –va exigir la seva dona, i ell va encongir-se davant l'estridència insòlita de la seva veu–. Què coi és el que devem?

No tenia cap intenció de discutir amb ella, i tampoc no tenia cap resposta a les seves preguntes. Es va vestir silenciosament i va anar a l'altra habitació deixant la porta del dormitori entreoberta.

L'altra habitació, que tant servia de cuina i menjador com de dormitori de la seva filla Shan abans que l'arrestessin, era la meitat de petita que el seu dormitori i estava atapeïda de trastos que havien anat acumulant durant dècades. Alguns pots, que s'havien utilitzat per a les conserves en vinagre preferides de la Shan, s'apilonaven buits i polsegosos en un racó. Al costat dels pots hi havia una caixa de cartó on el professor i la senyora Gu hi tenien les dues gallines, tant per la companyia que els feien com pels escassos ous que ponien. El professor Gu va sentir que les galli-

nes es removien, però les va ignorar. Es va posar l'abric de llana vell i, abans de sortir de casa, va estripar el full amb la data d'ahir del calendari, un costum que mantenia des de feia dècades. Fins i tot amb l'habitació a les fosques, la nova data, 21 de març de 1979, i els caràcters petits de sota, *Equinocci de Primavera*, es destacaven. Va estripar també aquest segon full amb força i va rebregar els dos retalls de paper fi fins a fer-ne una pilota. Ell mateix estava trencant un ritual, però no tenia cap sentit fer veure que aquest era un dia com qualsevol altre.

El professor Gu va caminar fins a les latrines públiques que hi havia al final del carreró. Normalment cada dia la seva dona anava rere d'ell. Eren una parella de costums, la seva rutina matinal no havia canviat en els darrers deu anys. Paraven el despertador cada matí a les sis en punt i es llevaven junts. Quan tornaven de les latrines feien torns per rentar-se en el safareig, ella bombejava l'aigua per a tots dos, sense dir-se res.

A poca distància de la casa, el professor Gu va detectar un cartell blanc amb una marca enorme i vermella estampada, enganxat a la paret de les cases contigües, i ja sabia que s'hi anunciava la mort de la seva filla. A banda de l'únic fanal al cap del carreró i de les poques estrelles esmorteïdes del matí, era fosc. El professor Gu s'hi va apropar més i va veure que els caràcters de l'anunci eren escrits en l'antic estil de la cal·ligrafia Li, amb el pes extra de cada traç com si l'escrient hagués treballat a consciència, lletrejant a crits la mort imminent d'algú amb serenitat i elegància. El professor Gu volia imaginar-se que el nom pertanyia a una desconeguda, el pecat de la qual no era de pensament sinó d'acció. D'aquesta manera, fora del costum d'un intel·lectual, podria ignorar la part macabra del crim, fos una violació, un assassinat, un robatori o qualsevol altre delictes contra ànimes innocents i apreciar els mèrits estètics de la cal·ligrafia, però el nom no era sinó el que ell mateix havia escollit per a la seva pròpia filla, Gu Shan.

Ja feia temps que el professor Gu havia deixat d'entendre la persona que duia aquest nom. Ell i la seva dona havien sigut molt cauts tota la vida, uns ciutadans respectuosos amb la llei. Però des dels catorze anys, la Shan s'havia mostrat totalment radical amb passions que ell no podia comprendre, primer com a seguidora fanàtica del president Mao i la seva Revolució Cultural, i més endavant com a rebel inflexible i crítica severa amb la generació de revolucionaris entusiastes. Podia haver sigut una d'aquelles criatures divines dels contes antics que utilitzaven els úters materns per entrar al món dels mortals i fer-se un nom, com a heroïna o diable, segons la intenció de les potències celestials. El professor Gu i la seva dona podien haver sigut els seus pares durant tot el temps que ella els hagués necessitat per alimentar-se. I és que fins i tot en aquests vells contes, els pares, abatuts quan els fills els abandonaven per poder seguir la crida del seu destí, acabaven amb el cor trencat, com a éssers humans de carn i ossos que eren, incapaçs d'imaginar-se una vida més enllà de la seva pròpia.

El professor Gu va sentir que es tancava una porta carreró avall i es va afanyar a desaparèixer abans que l'enxampessin plorant davant l'anunci. La seva filla era una contrarevolucionària, i aquesta situació representava un perill per a qualsevol persona, inclosos els pares, si eren vistos vessant llàgrimes a causa de la seva mort.

Quan el professor va tornar a casa, va trobar la seva dona remenant dins un vell bagul. Uns quants vestits juvenils, aquells que no havia volgut vendre a botigues de segona mà quan a la Shan ja no li anaven bé, estaven desplegats damunt del llit desfet. En una pila de roba hi havia amuntegades bruses i pantalons, uns quants parells de mitjons de niló, alguns dels quals pertanyien a la Shan abans de la detenció, tot i que la majoria eren de la mare.

—Fa deu anys que no li comprem roba nova —va explicar amb la veu calmada, plegant una jaqueta Mao de llana i un parell de

pantalons a joc que només es posava per a les festes o en ocasions especials—. Ho haurem de fer amb la meva roba.

Era costum a la regió que, quan una criatura moria, els pares cremessin la seva roba i les sabates per mantenir-la calenta i còmoda durant el viatge a l'altre món. El professor havia vist pares que cremaven bosses a les cruïlles dels carrers i que cridaven el nom del fill, però no es podia imaginar la seva dona, o ell mateix, fent-ho. Amb vint-i-vuit anys —i tres mesos i onze dies d'edat que tindria a partir d'ara i per sempre més—, la Shan ja no era cap criatura. Ni ell ni ella no podien anar a una cruïlla i cridar el nom del seu fantasma contrarevolucionari.

—M'hauria d'haver recordat de comprar-li un parell de sabates noves —va dir mentre col·locava unes sabates de pell de la Shan al costat d'unes sandàlies seves al capdamunt de la pila—. Li encanten les sabates de pell.

El professor Gu mirava la seva dona que empaquetava la roba i el calçat amb una bossa de tela. Sempre havia pensat que la pitjor manera de passar el dol era considerant la mort com una continuïtat de la vida, que la gent continués carregant el pes de la vida no només per a ells mateixos sinó també per als morts. Vés amb compte de no caure en la tradició inútil i infantil dels camperols analfabets, va estar a punt de recordar-li, però en obrir la boca no va trobar paraules prou suaus per poder-li-ho dir. La va deixar bruscamment i se'n va anar al menjador.

La petita cuina encara estava apagada. Les dues gallines cloquejaven de gana dins la caixa. En un dia normal ella ja hauria encès el foc i hauria començat a cuinar les restes d'arròs amb cereals, mentre ell donava a les gallines un grapat de mill. El professor va omplir la llauna de gra. Les gallines paraven tanta atenció en el menjar com la seva dona en l'emalatge. Va ficar el recollidor sota la cuina i sorollosament va obrir la reixa. Les cendres del dia anterior van caure en silenci dins el recollidor.

–Li hauríem d'enviar la roba ara? –va preguntar la seva dona. Estava dreta a la porta, amb una bossa plena als braços—. Encendré el foc quan tornem –va afegir en no rebre cap resposta.

–No podem sortir i cremar aquesta bossa –va murmurar el professor Gu.

Ella li va clavar una mirada interrogadora.

–No és el més adequat –va afegir. El frustrava haver d'explicar-li aquestes coses—. És supersticiós, reaccionari, del tot incorrecte.

–I què és el més correcte, doncs? Aplaudir els assassins de la nostra filla?

La veu li tornava a sonar amb aquella estridència insòlita, i el seu rostre va adquirir una expressió severa.

–Tothom acaba morint –va dir ell.

–La Shan serà assassinada. Ella és innocent.

–No ens correspon a nosaltres decidir aquestes coses –va dir el professor. Per un moment se li va estar a punt d'escapar que potser la seva filla no era tan innocent com ella es pensava. No era cap sorpresa que una mare perdonés i oblidés els errors comesos pel seu propi fill.

–No estic parlant sobre què podem decidir –va respondre ella alçant la veu—. T'estic demanant què en penses tu. Creus realment que hauria de morir per tot el que ha escrit?

Els pensaments no són imprescindibles per viure, anava a dir el professor Gu, però abans que pogués pronunciar res algú va picar a la prima paret que separava casa seva de la dels veïns, potser com a protesta pel soroll que estaven fent a aquelles hores del matí o, més possiblement, com a advertència. Els veïns del costat eren una parella jove que s'havia mudat feia un any; la noia, una dirigent de la secció de la Lliga de la Joventut Comunista del districte, havia anat a casa dels Gu en dues ocasions per qüestionar-los sobre les seves actituds vers la filla empresonada.

«El Partit i el poble us donen tota la seva confiança, i ara us toca a vosaltres ajudar perquè la vostra filla corregeixi els seus errors», havia dit la noia les dues vegades, escodrintant les seves reaccions amb ulls d'ocell. Això va ser abans del segon judici de la Shan; tenien l'esperança que aviat seria posada en llibertat després d'haver complert els deu anys posteriors al primer judici. No havien previst que la tornarien a jutjar per tot el que va escriure en els seus diaris de presó, ni que les paraules que havia posat sobre el paper eren proves suficients per justificar una sentència de mort.

El professor Gu va apagar el llum, però continuaven picant a la paret. Enmig de la foscor va poder veure els ulls brillants de la seva dona, més de por que d'ira. Ells no eren sinó els ocellets que s'espanten en sentir el garranyic d'un arc que es tensa. Amb veu suau el professor va reclamar:

–Dónam la bossa.

Ella va vacil·lar i, a continuació, li va passar la bossa. El professor la va amagar rere la caixa de les gallines, i el so fregadís de les unglades i els cops de bec van intensificar-se en l'espai buit. Del carreró fosc de tant en tant arribava el so d'una porta que s'obria, i alguns corbs que s'agitaven a les teulades de les cases veïnes grallaven amb un estrany to de conversa. El professor Gu i la seva dona van esperar, i un cop van haver cessat els cops a la paret, ell va proposar d'anar a descansar abans que es fes de dia.

La ciutat de Riu Negre va ser batejada després del riu, que la vorejava pel sud i corria cap a l'est. Aigües avall el riu Negre se sumava a altres corrents per formar el Huang He, o riu Groc, el més gran del nord-est de la plana, tot i que el riu Groc no el daurava l'or, al contrari, baixava molt contaminat i ple de residus pesants a causa de les ciutats industrials que s'aplegaven a les dues ribes. Igualment, el mal anomenat riu Negre naixia del

desglaç de la neu de la muntanya Blanca. Els estius, els nens que hi nedaven podien mirar amunt des del fons de l'aigua i veure a través de l'oscil·lant llum del sol els cossos transparents dels peixets bellugadissos, mentre les seves germanes picaven la bugada damunt els còdols rodats de la riba i de tant en tant cantaven a cor cançons revolucionàries, amb unes veus tan clares i juganeres com l'aigua.

Construïda sobre una llenca de terra entre una muntanya al nord i un riu al sud, la ciutat va agafar una curiosa forma bicònica. L'expansió es va veure limitada per la muntanya i el riu, però des del centre de la ciutat es va estendre cap a l'est i l'oest fins que es va anar afuant a causa de les zones rurals desolades i subdesenvolupades. Es trigava mitja hora a peu des de la muntanya del nord fins a la riba del riu al sud, i dues hores per cobrir la distància entre les dues puntes extremes de la ciutat. Tot i aquestes dimensions, Riu Negre estava densament poblada i era molt autosuficient. Feia vint anys que l'havien aixecada seguint un pla de desenvolupament per industrialitzar la zona rural, i gràcies a les petites fàbriques construïdes es van proporcionar llocs de treball i productes bàsics als residents. L'edificació també va ser planificada, i a part d'alguns blocs de quatre o cinc pisos al voltant de la plaça Central, i del carrer principal on hi havia uns grans magatzems, un cinema, dos supermercats i molts comerços petits, la resta de la ciutat es va dividir en vint enormes illes que a la vegada es dividien en nou illes més petites, cada una de les quals consistia en quatre files de vuit cases adossades d'una sola planta. Cada casa, de nou metres quadrats, constava d'un dormitori i un menjador, amb un pati envoltat d'una tanca de fusta, o per a les millors famílies, una paret més alta que l'alçada d'un home. Els carrerons de davant que separaven els patis feien molt pocs metres d'amplada, els carrerons posteriors només permetien el pas d'una sola persona. Per evitar les mirades directes als llits

dels veïns, l'única finestra del dormitori era un petit quadrat situat a dalt de tot de la paret que donava al darrere. Durant els mesos de més calor, no era estrany sentir un nen cridar la seva mare i que respongués una altra mare d'una altra casa; fins i tot en l'època de més fred, la gent sentia tossir els veïns, i a vegades roncar, a través de les finestres tancades.

En aquestes nombroses illes de cases hi vivien vuitanta mil persones. Els pares compartien amb els fills uns llits fets de maons on a sota hi havia estufes de llenya per escalfar-se. A vegades l'avi també hi dormia. Era estrany veure l'àvia i l'avi junts en una d'aquelles cases, ja que la ciutat era nova i els seus residents, immigrants recents dels pobles propers i llunyans, només traslladaven els seus pares quan ja eren vidus i no podien viure més per compte propi.

Excepte per a la gent gran i solitària, des del final de 1978 fins a l'inici de 1979 hi va haver bons auspícis per a Riu Negre, com també per a tota la nació. Dos anys abans, el president Mao havia mort, i un mes després, Madame Mao i tota la trepa del govern central van ser detinguts i acusats pels deu anys de Revolució Cultural que havien fet descarrilar el país. Les notícies de la política nacional sobre el desenvolupament de la tecnologia i l'economia eren proclamades per altaveus situats a les teulades i als terrats de les cases tant de pobles com de ciutats, i si un home viatjava d'una ciutat a una altra, igual que l'indigent cec que recorria aquesta part de la província propera al riu Negre amb el seu vell violí i les cames cansades, es podia trobar despertant-se al matí i allitant-se a la nit amb les mateixes notícies llegides per diferents veus; com la primavera després de deu anys d'un llarg hivern, aquestes veus tan boniques cantaven a cor, i pronosticaven una nova era comunista plena d'amor i de progrés.

En un bloc de la part occidental, on la zona residencial de mica en mica havia anat donant pas a l'àrea industrial, la gent dormia

en cases adossades semblants a la dels Gu, inconscient, en els seus darrers somnis abans que sortís el sol, dels pares que estaven a punt de perdre una filla aquell mateix dia. En una d'aquestes cases en Tong es va despertar rient. En el moment d'obrir els ulls ja no podia recordar el somni, però el riure persistia, com el regust que li deixava el seu plat preferit, carn estofada amb patates. Al seu costat, damunt el llit de maons, hi dormien els pares, ell amb un ble de cabells de la mare enredat al voltant d'un dit. En Tong va passar cautelosament per sobre dels seus peus fins a on tenia la roba, que la mare sempre guardava calenta damunt l'estufa de llenya. Per a en Tong, que feia poc que havia arribat a la casa, el llit de maons continuava sent una novetat, amb un túnel misteriós i complex a sota on s'hi havia construït una estufa.

En Tong va créixer al poble dels avis materns, a la província de Hebei, i només feia sis mesos que havia anat a viure amb els pares perquè començava l'escola primària. En Tong no era l'únic fill, però sí que era l'únic que ara vivia sota el mateix sostre que els pares. Els dos germans més grans havien marxat de casa per anar a les capitals de província després d'acabar la secundària, tal com havien fet els pares quan vint anys abans se n'havien anat a viure a Riu Negre. Els dos nens treballaven d'aprenents en fàbriques, i els plans del seu futur –casar-se amb la treballadora adequada, viure a la capital de província i tenir els fills amb residència legal en aquesta ciutat, plena de comoditats, a l'estil soviètic– van ser traçats pel pare i la mare d'en Tong durant les seves converses. La germana, que fins i tot els pares la consideraven tant de casa, va aconseguir casar-se i establir-se en una gran ciutat a vuitanta quilòmetres riu avall.

En Tong gairebé no coneixia els seus germans, i tampoc no sabia que devia la seva existència a un condó trencat. El pare, la paciència del qual s'havia anat desgastant a causa de les llargues hores de feina davant d'un torn per poder alimentar els tres fills

adolescents, no es va alegrar gaire quan va arribar la nova criatura, un fill que moltes altres famílies haurien celebrat. Va ser ell qui va insistir a enviar el nen amb els pares de la seva dona, i després de passar tot un dia plorant, la mare d'en Tong va iniciar un heroic viatge de vint-i-vuit hores en un tren atapeït de gent amb el nen que tenia just un mes. En Tong no recordava els roncs dels porcs i els camperols amb una cigarreta a la boca que seien al seu costat, però el seu plor penetrant va endurir el cor de la mare. Quan la dona va arribar al seu poble natal no va sentir cap mena d'emoció, tret de l'alleujament en el moment de deixar el nen amb els avis. El petit va veure el pare i la mare només un parell de vegades en els primers sis anys de la seva vida, malgrat tot mai no va sentir cap mena d'enyorança fins al moment que el van arrencar del poble i el van portar a una casa que li era totalment desconeguda.

Va anar en silenci a l'altra habitació. Sense encendre el llum, va trobar el seu raspall de dents amb una mica de pasta al damunt i un bol ple d'aigua al lloc on es rentaven. La mare mai no s'oblidava de deixar-li-ho tot preparat la nit anterior per a quan es llevés, i va ser amb aquests petits detalls que el nen va entendre l'amor de la mare, encara que per a ell no fos més que una estranya. Va esbandir-se la boca amb un ràpid glopeig i va tacar la vora del bol amb pasta de dents per deixar la mare confiada; amb un dit es va mullar una mica el front i les galtes, la dosi d'higiene que ell mateix s'assignava.

En Tong no estava acostumat a l'estil de vida dels pares. Al poble dels avis, els camperols no malgastaven els diners en aquella pasta de dents de gust estrany ni en sabons perfumats.

«Fins a quin punt ens hem de rentar la cara per semblar guapos?», deia sovint el seu avi quan li explicava contes i velles llegendes. «Viu durant trenta anys entre el vent i la pols i la pluja i la neu sense rentar-te la cara i et convertiràs en un

veritable home.» Els pares d'en Tong reien quan li sentien dir aquestes coses. Semblava que per a la mare fos una qüestió urgent que el fill adquirís les formes i les aparences d'un nen de ciutat, però malgrat els esforços perquè es rentés sovint i per vestir-lo amb els millors conjunts que es podien permetre, fins i tot els més petits del barri podien dir, per l'accent camperol que tenia, que en Tong no era com ells. En Tong no estava ressentit amb els pares, per això no els explicava mai els incidents que patia quan el tractaven com el pallasso de l'escola. *Cap de nap*, l'anomenaven els altres nens, i a vegades *Boca d'all*, o *Pa de pagès*.

En Tong es va posar l'abric, una herència de la seva germana. La mare s'havia pres la molèstia de canviar totes les sivelles, però l'abric continuava semblant més el d'una nena que el d'un nen. Quan va obrir la porta que donava al pati, l'Orella, el seu gos, va saltar de la caixa de cartó on dormia i se li va tirar a sobre. L'Orella tenia dos anys, i havia acompanyat el nen tot el trajecte des del poble fins a Riu Negre, però per als pares d'en Tong l'Orella només era un gos pollós, i encara que tingués el pèl de color groc brillant i els ulls foscos i ametllats no el veien gens encantador.

L'Orella va posar les dues potes a les espatlles del nen i va roncàr suaument. En Tong va posar-se un dit als llavis per fer-lo callar. Els pares no es van despertar, i ell va respirar alleujat. Quan vivia al poble no havia entrenat l'Orella perquè fos tranquil i discret. Si no hagués sigut per les amenaces dels pares i dels veïns de vendre l'Orella a un restaurant, en Tong mai no hauria tingut el coratge de pegar-li quan van arribar per primera vegada. Una ciutat era un lloc cruel, o almenys aquesta era la idea que en tenia en Tong, ja que l'error més petit podia convertir-se en una greu ofensa.

Van córrer junts cap a la porta, el gos saltava al capdavant. Al carrer, la darrera hora de la nit persistia al voltant de la llum

dèbil dels fanals i en les finestres fosques dels dormitoris de la gent. A la cantonada en Tong va veure el vell Hua, el col·leccionista d'escombraries, que s'inclinava endavant i regirava una pila de deixalles amb unes pinces enormes, recollia els fragments minúsculs de paper usat i els ficava dins un sac de canemàs. Cada matí, el vell Hua recorria tots els contenidors de la ciutat abans que arribés l'equip d'homes i dones joves del Departament de Neteja Urbana i el fessin fora.

–Bon dia, avi Hua –va dir en Tong.

–Bon dia –va respondre el vell. Es va incorporar i es va eixugar els ulls. Els tenia vermells i llagrimosos i li faltaven les pestanyes. En Tong procurava de no mirar directament aquells ulls afligits. Al principi li feien por, però quan va conèixer millor l'home gran s'hi va acostumar. El vell Hua el tractava com si fos una persona important –parava de treballar amb les pinces quan ell li parlava, com si tingués por de perdre's les coses interessants que li diria. Per aquesta raó en Tong quan parlava amb ell no el mirava mai directament als ulls, per respecte. Els nois de la ciutat, en canvi, corrien rere el vell i l'anomenaven *Camell dels Ulls Vermells*, cosa que entristia en Tong perquè semblava que l'home no hi fos del tot.

El vell Hua va agafar un bolic de paper de la seva butxaca –alguns els arrencava de pàgines de diaris i altres eren papers que només estaven utilitzats d'una cara, tots al més premats possible– i el va donar a en Tong. Cada matí el vell Hua guardava el paper més net per a en Tong, i ell aprofitava per llegir i practicar l'escriptura en els espais en blanc. En Tong li va donar les gràcies i se'l va guardar a la butxaca de l'abric. Va mirar al voltant i no va veure la seva dona, que devia estar fent córrer l'enorme escombra de bambú, estossegant enmig de la pols. La senyora Hua era una escombraire a sou, una treballadora del govern de la ciutat.

–On és l'àvia Hua? Està malalta avui?

–Des de primera hora que està penjant alguns anuncis. La notícia d'una execució.

–Nosaltres l'anirem a veure amb l'escola, avui –va dir en Tong–. Una pistola al cap d'un home dolent. Bang.

El vell Hua va moure el cap sense dir res. A l'escola era diferent, allà tots els nens parlaven de l'excursió com d'un esdeveniment emocionant, i cap dels professors no s'havia oposat a aquesta excitació.

–Coneixes l'home dolent de l'anunci? –va preguntar-li en Tong.

–Vés i mira –va dir el vell Hua assenyalant carrer avall–. Torna i em dius què en penses.

Al final del carrer en Tong va veure un anunci penjat recentment, amb les dues puntes inferiors que s'acabaven de desenganxar amb el vent. Va trobar una cadira atrotinada al davant d'un pati, la va arrossegar fins a la paret i s'hi va enfil·lar, però encara no era prou alt, i ni de puntetes no arribava a agafar la part inferior del paper. Va desistir tot deixant les puntes inferiors de l'anunci aletejant en el vent.

La llum dels fanals era feble, però el cel de l'est havia agafat aquell matís blau blanquinós com el de l'abdomen d'un peix. En Tong va llegir l'anunci en veu alta, saltant-se les paraules que no sabia com pronunciar però endevinant-ne el sentit sense gaires problemes:

Contrarevolucionària Gu Shan, dona, vint-i-vuit anys, sentenciada a mort, privada de tots els drets polítics. L'execució serà duta a terme el vint-i-u de març de mil nou-cents setanta-nou. Per a fins educatius, totes les escoles i les unitats de treball estan obligades a assistir a la cerimònia de denunciació prèvia a l'execució.

A la part inferior hi havia una signatura, de la qual en Tong no va reconèixer dos dels tres caràcters. Una marca enorme en tinta vermella cobria tot l'anunci.

–Has entès bé tot el que hi diu? –va preguntar el vell quan en Tong el va trobar en un altre cubell de deixalles.

–Sí.

–Diu que és una dona?

–Sí.

–I és molt jove, oi que sí?

Vint-i-vuit anys no era una edat que en Tong pogués considerar jove. A l'escola li ensenyaven històries sobre joves herois. Un noi que feia de pastor, d'uns set anys i mig, o sigui no gaire més gran que ell, quan els invasors japonesos li van preguntar per una direcció els va conduir a un camp ple de mines, on va morir al costat dels enemics. Un altre noi de tretze anys, que s'encarregava de protegir dels robatoris les propietats comunes del poble, va ser assassinat per un lladre. Liu Hulan, de quinze anys i mig, va ser executada a mans de l'Exèrcit Blanc perquè era el membre més jove del Partit Comunista de la seva província, i abans que la decapitessin va afirmar que menyspreava els seus botxins i va dir «Qui treballa pel Comunisme no té por de la mort». L'heroïna més gran que coneixia era una noia soviètica que es deia Zoya, va morir a la forca quan tenia dinou anys a mans dels feixistes alemanys, però viure dinou anys ja era prou temps per a una heroïna.

–Morir amb vint-i-vuit anys és massa aviat per a una dona –va dir el vell Hua.

–La Liu Hulan va sacrificar la seva vida per la causa comunista als quinze anys –va respondre en Tong.

–Els nens petits hauríeu de pensar a viure, no a sacrificar-vos –va dir el vell Hua–. Pensar en la mort és cosa de la gent gran com jo.

En Tong va trobar que no estava d'acord amb el vell, però no li va voler dir res. Va fer un somriure indecís i es va alegrar de veure l'Orella que tornava trotant, impacient per fer la seva exploració matinal.

